

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ.

Závěrečná cvičení československé armády roku 1922.

Československá armáda provedla letošního roku po první od doby svého vzniku manévry ve větším rozsahu. Za tím účelem byli povoláni záložníci (ročník 1894) na dobu tři týdnů (od 10. srpna do 5. září). Mimo ročník 1894 byli povoláni též záložníci ročníku 1895 a mladší, kteří z různých důvodů nedostavili se při mobilisaci v říjnu 1921. Ročník 1894 jest jedním z těch ročníků, které nejvíce trpěly válkou a proto celkový počet záložníků tohoto ročníku jest poměrně slabý, totiž 545 důstojníků a 43.000 mužů. Z tohoto počtu záložníků zúčastnilo se závěrečných cvičení 450 důstojníků a 30.000 mužů.

Prvního týdne cvičení záložníků ve zbraní použito bylo k zopakování výcviku jednotlivce. U pěchoty bylo tohoto týdne využito k nacvičení většinou neznámé taktiky bojového družstva. Potom byla v posádkách provedena cvičení v rotě a v praporu, v baterii a v oddílu a v eskadroně. Ve dnech 20.—25. srpna byly vojen. útvary, doplněné záložníky, převedeny do rayonů předem vyhlédnutých, za účelem cvičení v pluku a v brigádě. Cvičení byla ukončena u každé divise manévrem v divisním svazu, při němž veškeré součásti divise byly uvedeny, pokud možno, v činnost. Tyto manévry byly provedeny podle námětu, předem pečlivě propracovaného a připraveného a to proti nepříteli znázorněnému značkáři. Všechny

velké jednotky naší armády prošly takto všemi stupni výcviku ve svých oblastech a za přímého dohledu svých velitelů. Zemští vojenští velitelé byli přítomni těmto cvičením, činili pozorování a udíleli pokyny k dalšímu výcviku důstojnických sborů a vojsk.

Mimo tyto manévry v divisním svazu bylo hlavním štábem vypracováno a zemským vojenským velitelem pro Čechy, generálem Syrovým, organisováno jedno cvičení ve větším rozsahu.

Toto cvičení, jehož se zúčastnily 1 a 5. pěší divise a 1. jezdecká brigáda, bylo ve dnech 1.—5. září provedeno v krajině v okolí Sedlčan, 60 km jižně od Prahy.

Toto cvičení bylo předem přesně připraveno aplikačními pracemi na mapě i v terénu. Tímto způsobem bylo možno zapracovati předem veškeré zúčastněné činitele a zabrániti nedostatkům, které by se byly objevily, kdyby manévr byl úplně improvizován. Tato metoda ukázala se býti nejlepší, aby v čase vlastního manévru bylo zajištěno jisté a racionelní vedení vojsk.

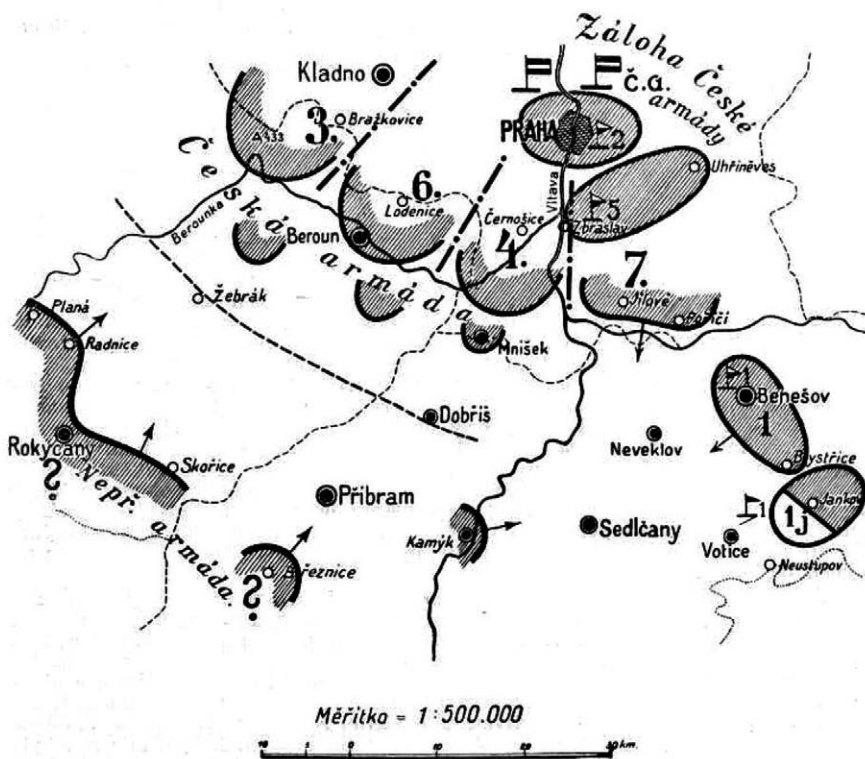
Celkový námět cvičení byl tento:

Nepřátelská armáda sestávající z 5—6 divisí, překročila jihozápadní hranici Čech, zatlačila československé krycí oddíly, vtrhla do plzeňského kraje a postupuje dále na severovýchod v celkovém směru na Prahu.

Československé branné síly (Česká armáda), celkem 7 pěších divisí a 1 jezdecká brigáda, soustředily se na Berounce a Sázavě. Jejich úkolem jest postupovati vstříc nepříteli, zastaviti jeho postup na vyhlédnuté posici Žebrák—Dobříš, přejíti pak v útok a zatlačiti nepřítele za hranice.

Česká armáda utvořila skupinu ze dvou pěších divisí a jedné jezdecké brigády na svém levém křídle na východním břehu Vltavy. Tato skupina má postupovati ve spojení s hlavními silami České armády na Sedlčany, zmocniti se přechodů přes Vltavu u Kamýku a posléze ohroziti pravé nepřátelské křídlo.

Všeobecná situace ze dne 1. září jest znázorněna na dolejším nákresu.

Závěrečné cvičení ve vlastním slova smyslu zahrnovalo operace 1. pěší divise a 1. jezdecké brigády, tvořící část skupiny České armády na východním břehu Vltavy. Nepřítel byl znázorněn jednou brigádou a dělostřelectvem 5. pěší divise. Stavby 1. pěší divise byly doplněny z 11. pěší brigády 5. pěší divise. Bojové rozčlenění obou stran bylo toto:

1. pěší divise a 1. jezd. brigáda: Generál Gibiš, velitel 1. pěší divise.

1. pěší
divise
generál
Gibiš.	{	1. pěší brigáda (pěší pluky čís. 5 a 28, každý o 3 praporech),
		2. pěší brigáda (pěší pluky čís. 9 a 46, každý o 3 praporech).
		Lehký dělostřelecký pluk čís. 1 a čís. 52 (každý o 1 oddílu 8 cm kanonů a 1 oddílu 10 cm houfnic).
		Hrubý dělostřelecký pluk čís. 101 (4 baterie 15 cm houfnic).
		Horský dělostřelecký oddíl čís. 251 (1 oddíl 7,5 cm kanonů).
		Těžký dělostřelecký pluk čís. 305 (pro 4. září).
		Letecká rota čís. 2 (stíhací) a čís. 32 (pozorovací).
		Divisní eskadrona.
		2 ženijní roty.
		Autorota.
Služby		
1. je-
zdecká
brigáda
pluk.
Chlapec.	{	Jezdecký pluk čís. 4 — 4 eskadrony po 100 šavlich, 1 technická eskadrona, 1 kulometná eskadrona (8 kulometů).
		Jezdecký pluk čís. 9 — (totéž složení jako pluk čís. 4).
		1 cyklistická eskadrona.
		1 četa obrněných aut.

Nepřítel: Generál Schöbel, velitel 5. pěší divise.

{	10. pěší brigáda (pěší pluky čís. 11 a 48, každý o 3 praporech).
	Lehký dělostřelecký pluk čís. 5 (1 oddíl 8 cm kanonů a 1 oddíl 10 cm houfnic).
	1 oddíl hrubého dělostřeleckého pluku čís. 105 (15 cm houfnic).
	Letecká rota čís. 5 — 1 balon.
	Služby.

Celkový počet vojsk obou stran byl přibližně 15.000 mužů.

Průběh cvičení.

Cvičení řídil generál Syrový, zemský vojenský velitel pro Čechy, který měl k dispozici štáb a skupinu rozhodčích.

Zájem cvičení byl přirozeně na operacích skupiny utvořené z 1. pěší divise a 1. jezdecké brigády, poněvadž nepřítel byl pouze naznačen značkami podle způsobu užívání v čsl. armádě. Tento způsob vylučuje cvičení se soupeřstvím, která vedou často k situacím, jež neodpovídají skutečnosti a nemají ceny pro výcvik.

Dne 2. září ráno opustily 1. pěší divise a jezdecká brigáda svá shromaždiště (Benešov — Jankov) a postoupily celkově ve směru k Vltavě. Divise ve dvou brigádních proudech, většina dělostřelectva v pravém proudu. Levé (jihovýchodní) křídlo divise bylo kryto jezdeckou brigádou, která zároveň prováděla průzkum vpřed směrem k Vltavě. Vpravo byla 1. pěší divise ve styku s jinou divísi skupiny (suponovanou). Po skončení denního pochodu, asi 20 km dlouhého, vojska tábořila, jsouce kryta předními strážemi a připravena zaujmouti bojovný pořádek pro případ nepřátelského útoku. Zprávy, přinesené letectvem a jezdeckem, hlásily soustředování nepřátelských částí u Sedlčan, které přešly Vltavu u Kamýku. Některé části nepřátelské, vpřed posunuté, byly již na výši Kosové Hory (3 km na východ od Sedlčan).

Během 3. září postoupila skupina gen. Gibiše vstříc nepříteli, aby s ním navázala dotyk. 1. pěší divise provedla tento pochod postupnými posuny vedle předem vypracovaného časového rozvrhu. Pěchota s pluky vedle sebe v pravé brigádě, s pluky za sebou v levé brigádě. Dělostřelectvo posunovalo se postupně z pozice na pozici tak, aby bylo pohotově krýt vlastní pěchotu. Navázání dotyku s předními nepřátelskými částmi, nalézajícími se na Kosové Hoře, nastalo kolem 9. hodiny téměř na celé frontě 1. pěší divise. Její velitel rozhodl se tedy přemoci odpor předních nepřátelských částí soustředěním úsilí na pravém křídle, kde mu bylo možno přiblížit se v krytu. Po dělostřelecké přípravě, která trvala asi půl hodiny,

podarilo se obchvatným útokem vrhnouti zpět celou přední nepřátelskou linii. Koncem dne vešla vojska skupiny gen. Gibiše v dotyk s hlavní nepřátelskou posicí, vybudovanou na výšinách v okolí Sedlčan.

Podle přesných zpráv letectva, které dobylo si převahy nad letectvem nepřátelským, rozhodl se velitel skupiny pro útok dne 4. září, s úmyslem manévrovat ve směru volného křídla, t. j. na jihu, kde bylo možno doufat i v obchvácení opevněného nepřátelského pásma. Proto vydal velitel 1. pěší divise, kterému byla též podřízena 1. jezdecká brigáda, dne 3. září odpoledne přípravné rozkazy pro ztřešší útok. Dělostřelectvo i pěchota provedly průzkum ještě před večerem. Za noci ze dne 3. na 4. zaujala vojska rozmištění k útoku, pěchota posunula se až na výchozí útočnou základnu a dělostřelectvo vjelo na posice, vhodné k přípravě ztřeššího útoku.

Útočící pěchotě naskytla se v cestě obtíž: úsek nepřátelské posice byl kryt dosti širokým potokem, který tvořil vážnou překážku. Velitel 1. pěší divise rozhodl se převést svá vojska v noci přes tento potok a to po lávkách vybudovaných železným vojskem a zaujmouti svoji výchozí základnu pro útok na druhém břehu. Bylo též rozhodnuto zmocnit se překvapením ještě v noci dvora, obsazeného nepřitelem, nedosti však chráněného, který byl v jižní části úseku, kde měl být proveden obchvat. Tato malá operace byla provedena kolem 22. hodiny jedním praporem pěšího pluku čis. 28.

Poté bylo skutečně rozmištnění k útoku a veškerá vojska byla na svých místech kolem 4. hodiny ranní. Toto rozmištnění odpovídalo myšlence manévru, obsahovalo málo vojska před opevněnou posicí, zvláště na severu, a zasazovalo hlavní síly na levé křídlo, kde byl konán obchvatný pohyb. Zde bylo též použito jezdecké brigády, která bojovala opěšalá.

O 8. hodině vyrazila vojska k útoku a postupovala k volnému křídlu, přes to, že nepřítel protiútočil svými zbrojemi. Útok na opevněnou posici, s počátku poněkud nerozhodný, končil se dobytím přední nepřátelské posice.

Cvičení bylo zastaveno kolem 10. hodiny.

Ke 12. hodině byla vojska, zúčastnění se manévru, soustředěna po obou stranách sedčanské silnice. Pan prezident republiky, doprovázen ministrem národní obrany, náčelníkem hlavního štábu a cizími vojenskými attachés i hodnostáři československými, obešel koňmo a přehlédl vojska. Dělostřelectvo a jezdectvo, odchájející z rayonu cvičení, defillovalo v pochodovém proudu před panem prezidentem.

Všeobecné poznámky:

Závěrečná cvičení čsl. armády mají značný význam s různých hledisek. S hlediska zahraniční politiky možno říci, že zanechala příznivý dojem v cizině, čehož důkazem jest počet cizích důstojníků, kteří přišli, aby shlédli cvičení, i jich zájem, s jakým práci armády sledovali. Dojem způsobený těmito cvičeními v našich kruzích byl rovněž příznivý, jak bylo viděti v tiskových zprávách a článcích časopisů. Armáda upevnila své postavení v národě a ministr národní obrany může v budoucnosti vésti jasnou a důvěry plnou politiku. Konečně s vojenského hlediska dovolila cvičení přehlednou vykonanou práci za 4 roky a konstatovati pokroky v organizaci, kázni a výcviku.

Na cvičeních ukázala se znovu neobyčejná vytrvalost, strízlivost a dobrý duch českého vojáka. Zbývá ještě přirozeně mnohé zdokonaliti v organizaci a výcviku armády. Důstojnický sbor neosvojil si ještě plně poznatky moderní války a nenabyl jednotnosti zásadních názorů. Ale bylo viděti práci a s jistotou lze souditi o příznivých výsledcích práce další.

Za hlavní chyby v závěrečných cvičeních nutno zdůrazniti příliš rychlý pohyb pěchoty, která si neuvědomila ještě v dostatečné míře zásadu postupného posouvání a základní taktiku bojového družstva. Omluvou může být okolnost, že jest vyzbrojena dosud lehkým kulometem „Schwarzlose“, zbrani to příliš těžkou. Jeden prapor pěšího pluku čis. 28 byl vyzbrojen lehkým kulometem „Darne“. Všemi přítomnými byl pozorován rozdíl lehkosti pohybu kulometem „Schwarzlose“. Otázka zavedení vhodného lehkého kulometu v čsl. armádě jest neobyčejně důležitá a vyžaduje rychlého rozhodnutí.

V dělostřelectvu nutno zdokonaliti výcvik ve vedení větších skupin. Štáby neznají dosud dostatečně používání mas dělostřeleckých a příliš jeví náklonnost ukládati práce jednotkám podřízeným. Plány použití dělostřelectva jsou často neúplné. Spolupráce oddílů a skupin dělostřeleckých s letectvem není ještě dosti věžita.

Velitelství a štáby potřebují ještě zdokonalení. Jednotnosti názorů taktických docílí se řadou zdokonalovacích kursů, aplikačních cvičení a instruktivních cest,

pořádaných napříště hlavním štábem. Vydávané rozkazy jsou často neúplné a nejasné. Tato situace bude podstatně vbrzku napravena školením důstojnického sboru v nových metodách.

Letectvo nemohlo, bohužel, ukázati svou vyspělost v plné míře, poněvadž poslední den cvičení, kdy jeho činnost byla by bývala nejzajímavější, trvalo špatné počasí. Možná říci, že letectvo jeví zdárné pokroky, a že úsilovná snaha vojenské správy, která dosáhla povolení značných úvěrů, dává naději, že v krátké době bude letectvo úplně vybudováno, zvláště letectvo stíhací, jehož máme dosud nedostatek.

Plukovníci **Henri Rozet** a **Vladimír Klecanda**.

Naši letci na mezinárodním kolbišti.

Ve dnech 1.—10. září t. r. konaly se v Curychu mezinárodní letecké závody, kterých se zúčastnilo naše vojenské letectvo čtyřčlennou delegací a to: kapitán-pilot Charvát, jako velitel oddílu s letadlem Šmolik-M čis. 132, štábní kapitán-pilot Skála, s letadlem Šmolik-M čis. 139, pilot Ježek, z vojenské továrny na letadla v Kbelích, s letadlem Šmolik-B čis. 101, pilot Novák, z továrny na letadla Aero, s letadlem Aero-B čis. 201.

Všichni čtyři vykonali trať Praha—Curych v duchem. Štkpt. Skála a kpt. Charvát letěli přímo z Prahy do Curychu, piloti Ježek a Novák se zastávkou ve Fürthu u Norimberka, kde musili plnit benzin.

Cestu z Prahy do Curychu popisují nám takto:

„Start z Prahy dne 30. srpna v 9.40 hod. Motory pracují k úplné spokojenosti, máme však silný protivítr od jihozápadu a mistry od západu. Až k Ulmu, na Dunaji, jest cesta volná bez mraků a pod námi jasno; ale odtud k Bodamskému jezeru potkáváme vyšší mraky, z nichž prší, a čím dále na západ tím jest horší situace. Za Bodamským jezerem jest celá krajina zahalena nízkými mraky, a mezi nimi jen mistry možná orientace.“

Všichni však dobře doletěli. První dva piloti, kteří letěli přímo, vykonali zmíněnou dráhu za 4 hodiny 30 minut.

V Curychu budila naše letadla velkou pozornost. Šmolik, dvoumístný, vynikal nad všechny ostatní stroje svou krásnou formou a vypracováním, tak jako stíhací letadlo továrny Aero svou rychlostí a stoupavostí.

Svýcarští odborníci i druzí cizinci vyslovovali své uznání našemu mladému leteckému průmyslu.

Piloti Ježek a Novák zúčastnili se závodu v akrobatice a umístili se velmi čestně 80 body ze 100 dosažitelných. Ve vrhu bomb umístili se štkpt. Skála a pilot Ježek (pozorovatel) jako osmý ze 13 závodců. V závodu „let s překážkami“ bylo z 15 závodců vyloučeno 11. Zde opět umístil se Ježek jako jeden ze čtyř zbývajících vítězů.

Konečně zbývá zlatý hřeb curyšského meetingu, „okružní let alpský“. Švýcarský Aeroklub, vedený snahou přesvědčiti celý svět, že nebesyčné Alpy už nejsou více překážkou pro dnešní letectvo, vypsal celou řadu krásných cen na závod v letu přes Alpy. Pro veliké nebezpečí, jemuž se každé letadlo vystavuje při přeletu vysokých a rozsáhlých pohoří, bylo rozhodnuto, že lety přes Alpy se budou konati jen za jasného počasí. Poněvadž však v době celého meetingu bylo stále nepříznivé počasí a na lepší nebylo žádné naděje, rozhodli se závodníci, že vykonají alpský let za každých podmínek.

Z našich 4 letadel zúčastnili se jen Šmoliky dvoumístné a to: štkpt. Skála se Šmolikem-M 139 a kpt. Charvát se Šmolikem-M 132. Oba Alpy šťastně přelétli a umístili se takto: Škpt. Skála třináctý a kpt. Charvát osmnáctý ze 26 závodníků. O průběhu tohoto zajímavého závodu podává kpt. Charvát tuto zprávu: „Dny 6. a 7. září jsou určeny pro alpský okružní let. Časné z rána sjíždějí se závodníci na dubendorfské letiště, aby přijali poslední pokyny a vylosovali své číslo startu. Chvilu jest vážná; alpské ledovce, které ještě před půl hodinou trpěly se v ranním slunci, rychle mizí ve mracích, jež za krátko zahalují celou krajinu. Všichni jsme si vědomi, že přelétnutí Alp za takových atmosferických podmínek nebude úkolem snadným, a to výhradně pro nás cizince, kteří mimo mapy nemáme jiných znalostí o nebezpečném terénu, jenž má býti přelétnut.“

Pro případ nutného přistání na ledovcích nebo ve vyšších sférách alpské pouště, jsou nám dány k dispozici tyto předměty: Strava na 48 hodin, lahvička koňaku, alpská hůl a boty.

Startujeme v pořádku podle vylosovaných čísel a zdá se, že nikdo nepočítá s nijakou poruchou motoru v době přeletu, poněvadž zásoby za tím účelem připravené zůstávají nedotknuty.

Škpt. Skála startuje ve 13.10 hod. a já v 15.45 hod. Prvá etapa Curych—Thun vedla přes rozsáhlé pohoří Nappe, které bylo úplně zahaleno mlhou a mraky, a jen velkou oklikou na sever podařilo se nám proniknouti až k Thunu. Tam

museli jsme cestu přerušiti a přenocovati zároveň s 15 druhými piloty. Teprve příští den časně z rána jsme pokračovali v cestě na Bellinzonu a Dübendorf za horších ještě podmínek nežli předešlého dne.

Druhá etapa Thun-Bellinzona vedla přes Finsteraarhorn, Mönch a Jungfrau, nejvyšší to massivy švýcarských Alp, které byly až do 4.000 m zahaleny mraky, nad něž jsme musili vystoupiti, abychom mohli přes hradbu řecených velikánů.

Druhou a třetí etapu jsme vykonali jen za pomoci kompasu a slunce, jež nám zbyly jakožto jediné orientační prostředky. Doletěli jsme však bez nehody, vykonavše oba celou předepsanou dráhu, což nás staví mezi cizinci na prvé místo co se týče procentuálního výsledku.

Z Francouzů startovali tři piloti, z nichž kpt. Echard se stal obětí nevysvětlené nehody krátce po svém odletu z Bellinzony, ndpor. Lefébure zaletěl do Italie a teprve třetí ndpor. Vignier vykonal celou dráhu bez nehody. Z Poláků startovali dva a žádný z nich podmínek nesplnil. Švýcaři, ač se stroji starších typů, dosáhli nejlepších časů, poněvadž znají krajinu. Možno říci, že jediné nepříznivé počasí umožnilo Švýcarům jejich vítězství. Za jasného počasí, t. j. při možnosti volby přímé, ničím nerušené dráhy měli Francouzi a my se svými moderními stroji všichni dobré naděje.

Mezinárodní meeting curyšský byl první, který byl pořádán švýcarským letectvem. Program byl velice bohatý, vzdor tomu však vykazoval jisté neúplnosti. Na př. závod v rychlosti a stoupání naprosto scházel. Podle názoru účastníků byla to právě tato okolnost, která zajistila Švýcarům úplného vítězství, poněvadž jsou vyzbrojeni stroji vesměs starších typů, které by těžko mohly soupeřiti s našimi a francouzskými moderními stroji. Co se týče příjeti se strany švýcarských letců, přinášeji si naši piloti nejlepší dojmy. Tito jim prokazovali opravdu neličené sympatie a srdečné přátelství.

Zpáteční cestu nastoupili čeští letci opět vzduchem dne 14. září v 8:45 hod. za mnohem výhodnějších podmínek atmosferických, neboť už v 11:45 hod. přistáli v Praze, což činí jen tři hodiny letu.

Několik poznámek k výstroji a výcviku našeho jezdeckta.

O důležitosti jezdeckta jako samostatné zbraně ve válce bylo již dosti debatováno a nechci v této úvaze zaváděti novou diskusi, neboť vím, že je mnohem více nepřátel této zbraně než jejích příznivců. Dnes, kdy v naší armádě máme jezdeckto, a to 10 pluků, a tudíž jeho nutnost byla povolanými činiteli uznána, musí každý toho dbáti, vždyť ostatně i v jiných armádách nepomýšlí se na zrušení této zbraně, ba právě naopak. Každý nestranný posuzovatel musí uznati, že pro jisté úkoly jest jezdeckto nutné, ba pro některé přímo nenahraditelné. Nemluvíme o průzkumu na dálku a pod., ale upozorňuji jen na naše poměry, na zkušenosti poslední mobilisace, kdy právě jezdeckto již v první den mobilisační stálo v pohotovosti na maďarských hranicích, kdežto ostatní zbraně ještě mobilisevaly. Tu, uvážíme-li délku našich hranic, musíme uznati, že v případě války pro nerušený chod mobilisace jest jezdeckto zbraní nenahraditelnou. Ale i za války, na př. na francouzské frontě, bylo jezdeckta opět použito, a to s úspěchem (viz četné články v „Revue de Cavalerie“), a konečně bych upozornil na cbovské, skoro neuvěřitelné výkony rudého jezdeckého sboru generála Buděného ve válce bolševicko-polské. Že se rakouské jezdeckto ve válce neosvědčilo, nemůže nám býti důvodem proti, známe-li příčiny tohoto neúspěchu, které více záležely na názoru vrchního velitelství, jež jezdeckta mimo malé výjimky na počátku světové války užívalo vždy pěšky — jako pěchoty — a pak hlavně na nedostatku koňského materiálu, který povstal při obrovském vzrůstu dělostřelectva, jemuž jezdeckto musilo své koně odevzdati. Je však známo, že se ke konci války pomýšlelo postavit některé jízdní divise (t. j. s koňmi), a že byly skutečně u některých pluků jednotlivé eskadrony postaveny.

Dnes tedy musíme přihlížeti i ke skutečnosti, že jezdeckto máme, a tu je samozřejmé, že tato zbraň, udržovaná s tak velikými finančními prostředky, aby mohla dostáti úkolům na ni v čas potřeby vloženým, musí býti dostatečně vyzbrojena a vyzbrojena, neboť jinak zajisté lépe nemíti raději nic, než něco špatného.

Abyste mohlo jezdeckto svým úkolům dostáti, musí vyhovovati těmto podmínkám:

Předně musí býti rychlé; to znamená, že musí býti schopné rychlého, třeba-li i delší dobu trvajícího pochodu, a nesmí tím kvalitita koní utrpěti. V tomto směru právě musíme uznati, že náš koňský materiál není takový, jak by si bylo v zájmu věci přáti.

Za druhé musí býti jezdeckto pohyblivé, to znamená, že se mužstvo musí všemi prostředky po ruce jsoucími vycvičiti v jízdě na koni tak, aby i po dlouhém a namáhavém pochodu bylo schopno, bylo-li by třeba, každé bitevní akce. Tu ovšem naráží cvičitel na těžké překážky, jak ani jinak při krátké presenčení

službě není možné. Tu nezbyvá nic jiného, než aby cvičitelé, a to jak důstojníci tak poddůstojníci, byli mistři ve svém oboru; musíme pohříchu uznati, že válkou jezdecké umění u nás velmi pokleslo, a právě proto musíme, seč jsme, pracovat k tomu, aby se jízda na koni povznesla na takovou úroveň, jak je tomu u jiných armád, na př. u armády italské a francouzské.

Aby důstojníci dosáhli potřebné zručnosti v jždě na koni, toho lze podle mého názoru dosáhnouti takto: Předně musí se jim umožniti, aby směli mít vlastní koně (na př. tak, jako to bylo v bývalé rakouské armádě), tím, že by vojenští služební koně po určité době přešli v majetek důstojníků, kteří na nich jezdili. To je *conditio sine qua non*. Jistě by též velmi prospělo důstojníkům, kdyby jim byla dána možnost účastniti se různých jezdeckých podniků, konkurenci a pod. v míře větší než se děje dosud, a to nejen doma, kde jezdecký sport je dosud v plenkách, ale i v cizině. To, že si dnes důstojník, nemá-li vlastního jmění, nemůže koupiti různých potřeb, jako sedla a pod., jest všeobecně známo a nechci se o tom zde šířiti. Místo nynějších ekvivací doporučoval bych zřízení brigádních škol, hlavně proto, že při délce kursu a omezeném počtu frekventantů není rychlé a opětovné vystrídání mladších důstojníků možné.

Za třetí musí jezdeckvo, aby mohlo učiniti zadost svým speciálním úlohám, vládnouti silnou a soustředěnou palbou. Velký pokrok byl učiněn tím, že byly zavedeny pušky francouzské, lehké, automatické, takže nyní 1 eskadrona má 8 a pluk mimo eskadronu těžkých kulometů 32 lehkých kulometů. Ale francouzská fusilka má tolik nedostatků a tak málo se osvědčila, že zavedení této zbraně jest jistě provisorium a že časem bude nahrazena nějakou dokonalejší zbraní domácího původu.

Dosažením všech těchto podmínek bude jezdeckvo zbraní dokonalou, podaří-li se mu překonat i všechny přírodní překážky, hlavně řeky. Uvedu příklad z poslední mobilisace, co nepřijemnosti způsobí a s jakou námahou je spojeno překročení nějakého toku. Náš pluk stál na Dunaji a měli jsme postaviti na hlavním toku pozorovací stanice. V těchto místech se Dunaj široce rozlévá a tvoří množství různě širokých ramen, 3 až 5 m širokých, a ostrovů zarostlých hlubokými lesy. Když jsme tehda chtěli etablovati polní stráž, narazili jsme na veliké, skoro nepřekonatelné překážky, jak totiž se dostati vůbec na místo určení, jak dále zaříditi výměnu stráží, a hlavně, jakým způsobem zříditi spojovací službu při úplném nedostatku telefonního materiálu, neboť nutno uvážiti, že zálohy byly vzdáleny průměrně 4 až 8 km, takže kdyby bylo bývalo došlo k nepřátelské akci, bylo by bývalo dosti nejistým, zda by byla mohla býti záloha včas alarmována a byla-li by bývala s to, aby podnikla nějakou protiakci. Pomáhali jsme si tím, že jsme si vymohli i rybářské loďky, ale tu jsme opět shledali, že se mužstvo při nejlepší vůli, nejsouc v převážení vycvičeno, proti silnému proudu dunajskému nedostane. Ostatně, ani námořníci, tehda nám přidělení, nevěděli si s loďkami rady.

Ježto můžeme do podobné situace za našich poměrů, kdyby nastala válka, opět přijíti, lze tomu čeliti jediné tím, že bude u každé norm. eskadrony sestaveno družstvo zákopníků, vycvičených hlavně v plavbě na vodě, dále v převážení koni a v trhání, tak asi jak tomu bylo v býv. rak. armádě, kde u každé eskadrony bylo 9 zákopníků; dále hlavně tím, že bude nynější výcvik technických eskadron jako nevyhovující změněn. A tu bych navrhol toto:

Pro jezdeckvo má největší důležitost výcvik v jždě loďkami, trhání a nouzové mosty. Jak se však dnes technický výcvik provádí při nedostatku jednak odborníků, jednak veškerého materiálu, cvičišť a mnohdy dokonce i vody, vi každý, kdo zná poměry. Tu musí předně přijíti technické eskadrony do takových posádek, kde je vhodná voda ke cvičení. Nejlépe by ovšem bylo dáti je do posádek, kde jsou ženijní pluky a dovoliti jim používatí technických cvičišť a materiálu. Kde to není možné, nezbude nic jiného, než vyzbrojiti je loďkami a technickým materiálem, aby mohly samostatně aspoň dvě odpovědně v týdně cvičit, a to po celý rok.

Bylo by to nanejvýš výhodnější než dnešní dvouměsíční kursy u ženijních pluků, které s hlediska technického jsou jistě dobré, kde však bude dlouhá doba jistě na úmru jezdeckému výcviku mužstva, poněvadž jest od koní vzdáleno a nemá příležitosti jezdit. Musí se totiž uvážiti, že nováček, setvaže květnem ukončil jezdecký výcvik jednotlivců, jde do kursu, kdežte ostatní mužstvo cvičí denně v eskadroně, korouhvi a pluku, a že se vrátí v sípnu právě do manévru, tudíž musí zůstat v něčem pozadu.

Tomu všemu dalo by se snadno mým hořejším návrhem pomoci. Každý rok by pak přišlo od všech eskadron po 1 družstvu k technické eskadroně na krátký výcvik, takže by každá eskadrona mohla menší úkol, na příklad převážení hlídek a pod., samostatně prováděti, a nevadilo by to nikterak celkovému výcviku jezdeckému.

Konečně nutno věnovati pozornost ještě jedné věci. Ježto byly jezdecké pluky sloučeny ve vyšší taktické jednotky, samostatné brigády, kterým by jistě za války byly svěřeny důležité samostatné úlohy, nutno již nyní uvažovati o tom, zda by nebylo vhodné naše 3 jezdecké brigády vyzbrojiti jezdectvými mostními soupravami. V bývalé rak. armádě byly přímo před válkou zavedeny mostní soupravy vzoru Herbertova, na které bych upozornil. Neměl jsem sice příležitosti viděti je v akci, ale podle informací, kterých jsem získal, se za míru při cvičeních velmi osvědčily. Proč se jich za války neužívalo, není mi známo.

Pro zajímavost uvedu několik dat:

Tyto soupravy skládají se ze stejné naložených čtyřspřežných vozů, na každém je pak materiál pro 1 mostní pole, 1 pevnou podlohu a 1 plovoucí podlohu. Váha vozu jest asi 15 q, šířka koleji pak 1'34 m. Plovoucí podlohy jsou dvojité, s pontony, mnohem lehčí než vz. Birágo a lze jich vedle toho použiti jako plavidel ku převážení, a to vedle řidičů možno převéztí jedním člunem 4 jezdce, při čemž koně mohou vedle člunu plovati, aneb 18 vyzbrojených jezdců, nebo 10 vyzbrojených jezdců a 10 kompletních sedel, nebo 40 kompletních sedel.

Ze dvou dvojitých člunů lze sestaviti souloďi a jím lze převéztí:

- 40 vyzbrojených jezdců,
- nebo 25 vyzbrojených jezdců a 25 kompletních sedel,
- „ 80 kompletních sedel,
- „ 1 dělo, 2 koně a 2 muže,
- „ nebo 2 selské povozy a 5 mužů,
- „ 4 jezdce s nasedlanými koňmi.

Z materiálu lze sestaviti tyto mosty:

- z 1 vozu 4 m dlouhý most anebo 12 m lávku pro pěši,
- z 2 vozů 8 m dlouhý most anebo 26'5 m lávku pro pěši,
- z 3 vozů 14'5 m dlouhý most anebo 38'5 m lávku pro pěši,
- z 4 vozů 29 m dlouhý most anebo 50'5 m lávku pro pěši.

Z toho viděti, že výkonnost je při dosti malé váze velmi značná. Podrobnější údaje jsou uvedeny v „Mitteilungen über Artillerie und Geniewesen“, roč. 1908, 12. sešit.

Nelze popřiti, že by se zavedením těchto nebo podobných mostních souprav velmi prospělo velikým jezdectvým jednotkám při možných jejich úlohách za války. Nyní tedy je na našich odbornících a konstruktérech, aby se touto otázkou zabývali.

Npor. Miloš Zemlička.

Letecké zbrojení.

Letectvo vstoupilo úplně v život ve všech významných státech a všichni počínají se vzduchoplavbou vážně počítati. Rozpočtové položky na příští rok dostupují všude úctyhodné výše, ba ani my nejsme mezi posledními. Válka vzduchová se horečně připravuje.

Zatím co v Německu konají úspěšné pokusy s letadly bez motorů, pokračují ve Francii ve studiu letadel bez pilotů. V Anglii staví velkoletaďa torpedová s tisícikoňskými motory a v Americe zvětšují mocnost letadlové palby.

Hotový kaleidoskop snah!

Kdo jedná prozřívavě? Letadla bez motorů umožňují velikou ekonomii a cvičí neobyčejně letecké schopnosti pilotů. Podobným letadlům však schází na rychlosti, které jest pro boj jednou z nejvýznačnějších složek. Studuje-li Německo pouze letadla bezmotorová nebo se slabými motory, není třeba se obávati jeho vzdušné armády. Bezmotorová letadla jsou a zůstanou hlavně sportem a propagací; to zajisté dobře Němci vědí a proto pracují také jiným směrem. Jak a co, těžko říci. Německo jest dnes nejnepronikavější zemí pokud se týče válečných příprav, zejména v aviatice nutno se míti na pozoru! Lety bez motoru mají pouze dodatí důvěry celému národu ve zdatnost vlastního vzduchoplavectva, které vyžaduje velkých sum — třeba v rozpočtu neviditelných — jichž použití není možno veřejně oznamovati. — — —

Stejně Francie používá německých úspěchů v letech bez motoru k účinné propagaci letecké. Zatím však studuje všechny možné způsoby vzduchoplavby. Poněvadž budoucí válka bude se v prvé řadě odbývatí ve vzduchu, hledá se letadlo bez pilota, které se může bezohledně pustiti v boj, které zanele svůj náklad bomb na libovolné místo, aniž by se obávalo střel ze země či ze vzduchu, zkrátka letadlo mechanických nervů. Letadlo se má samo vznést, samo vykonati úlohu a samo přistáti na domácím letišti. Pilot sedí v lenošce ve své kanceláři a řídí stroj elektrickými vlnami různé délky.... Zklamal by se však ten, kdo by se domníval, že v budoucí válce uvidíme francouzská letadla bez pilotů bojovati s německými planeury bez motorů!

V Anglii zvítězili zastanci zbrojení vzdušného proti stranníkům velkých válečných lodí. Důsledky se vidí: Veliká letadla nesou mocná torpeda umístěná na místech dřívějších bomb (ovšem bomby mají také a značných rozměrů pro každou loď jiný systém). A hlavní příčina, proč zvítězila vzduchoplavba: Se žádnou lodí není možno vjetí na pevninu — ale s každým hydroplánem možno se pustiti bezstarostně — zejména podél velkých toků a jezer — hluboko do vnitrozemí.

Američané nám vysílají mnoho tlustých kachen přes oceán — zejména o pokrocích v letectvu ať vojenském či civilním. Patnáct kulometů na jednom letadle namontovali přece a střelili s nimi na vodu a vypadlo to prý jako dešť.

Každý pracuje podle své povahy; zdá se, že i u nás se činíme. Domnívám se, že dosti originálně a nadějně se řeší nový princip letu. O úspěších jsem přesvědčen — jest to pouze třeba vzíti za pravý konec. — Prozíravě jedná ten, kdo pracuje!

Válka ve vzduchu jest na postupu. Za pět roků máme novou strategii a organizace všech armád bude zásadně změněna již v míru — natož potom ve válce!

Běda konservativcům!!

Major gen. št. **VI. Fiala.**

Armády východních států.

Rusko. Celková síla bolševického vojska činí 1,500,000 mužů. Vojsko to je rozloženo do devíti obvodů: Kavkaz, Charkov, Kyjev, Západ (polská hranice), Petrohrad, Moskva, Urál, Volha, Turkestan. Celkem jest 47 pěších divísi s 11 samostatnými brigádami a 21 jezdeckých divísi se 3 samostatnými brigádami. Loďstvo čítá 35,000 mužů. Sovětská armáda má nyní 1 a půl milionu pušek, 10,000 kulometů, přes 2000 polních děl, 500—600 těžkých děl. Bylo započato se stavbou 6 nových zbrojovek. Výroba střeliva jest nyní svěřena soukromým podnikům. V cizině konají se nákupy pušek, kulometů a aeroplánů. Velká část vojny je oděna krojem anglického typu. Značné množství uniforem pochází z kořisti, vzaté někdejšími vojínům Wrangelovým a Denikinovým. Za pokrývku hlavy mají vojini soukennou přilbu s hrotem, ozdobenou velkou rudou pěticí hvězdou. Hodnosti jsou vyznačeny trojúhelníky nebo čtverci na levém rameni. Podle úředních statistik sovětských carské Rusko zmobilisovalo za světové války 14,000,000 mužů, z nichž asi jedna třetina skonala na bojišti nebo následkem poranění. Válečných poškozených bylo 3,935,217, z nichž 252,552 zemřelo za války.

Polsko. Síla polského vojska činí 275,000 mužů. Jest rozdělena v 10 armádních sborů a 30 divísi, po třech plucích pěších a jednom pluku polního dělostřelectva. Mimo to je 10 pluků těžkého dělostřelectva a 10 jízdních brigád po 3 plucích. Pěších brigád není.*)

Lotyšsko. Povinnost vojenská trvá od 20 do 50 let. Činná služba trvá 2 roky, z nichž 18 měsíců nepřetržitě a 6 měsíců rozdělených do tří období ročního výcviku. Služba v záloze trvá 18 let. Další dobu do 50 let zahrnuje domobrana. Slav mírového vojska je 20,000 mužů. Vojsko se skládá ze 4 divísi, z nichž každá má 3 pěší pluky, 1 jezdecký pluk, 1 pluk dělostřelecký, 1 rotu obrněných vozů, 2 oddíly letecké s 15 letadly.**)

Litva. Povinnost vojenská trvá od 20 do 45 let. Činná služba vojenská trvá 2 roky u pěchoty, 3 roky u jiných zbraní. Dále je první záloha (5, resp. 4 roky) a druhá záloha (8 let), první a druhá domobrana (po 5 letech). Síla vojska jest 50,000 mužů. Vojsko jest rozděleno na 4 divise, z nichž každá obsahuje: 3 pěší pluky po 3 praporech (se 3 rotami), jednu divisi dělostřeleckou s 5 bateriemi (3 polní baterie po 4 dělech a 2 těžké baterie po 2 dělech), 2 jezdecké eskadrony, 1 rotu zákopnickou a 1 oddíl Červeného kříže. Mimo to jsou 3 pluky jezdecké (po 5 eskadronách), které činí dohromady jezdeckou divisi, jeden prapor zákopnický se 4 rotami, 1 prapor elektrotechnický se 3 rotami (pro službu telefonní, telegrafní a radiovou), 3 oddíly letecké, 1 automobilní prapor se 3 kolonami a 1 divise obrněných vozů.***)

Estonsko. Povinnost vojenská trvá od 21 do 50 let. Činná služba trvá 18 měsíců. Potom náleží vojín záloze do 28 let; ostatní dobu ztráví v domobraně. Síla mírového vojska jest 14,000 mužů. Vojsko se dělí na 3 divise, z nichž každá má 2 pěší pluky po 2 praporech a pluk dělostřelectva. Dále jsou 3 samostatné pěší prapory, 1 pluk jezdecký, 2 skupiny těžkého dělostřelectva, 5 zbrojních trénů a 1 oddíl vzduchoplatecký.†)

*) Polsko má 386,619 km² a 27,906,000 obyvatel.

**) Lotyšsko má 64,856 km² a 2,552,000 obyvatel.

***) Litva má 84,800 km² a 4,345,000 obyvatel.

†) Estonsko má 44,427 km² a 1,752,000 obyvatel.

Tn.

Zásobování v armádě Spojených států severoamerických.

Přítomná doba jest považována ve Spojených státech za nejdůležitější období v dějinách země, neboť ukládá Američanům povinnost, aby zkušenosti, získané ve světové válce za cenu ohromných ztrát na životech a statcích vtělili v trvalé formy organizace. Zákonem ze dne 4. června r. 1920 zavádějí se prokavé reformy v celé americké armádě.

Generální štáb jest rozdělen na 4 oddělení: operační, zpravodajské, organizační a zásobovací. Mimo to jest projektována reorganizace generálního štábu ve dvě základní složky: polní generální štáb, kterému by příslušela služba v poli, a generální štáb válečného departmentu, kterému by příslušela mobilisace mužstva, mobilisace průmyslu a vnitřních zdrojů země.

Armáda Spojených států skládá se z 9 divísi pravidelného vojska, z 18 divísi národních gardy a 27 divísi organizované zálohy. Pro správu, výcvik a technický dohled jsou rozděleny Spojené státy na 9 sborových oblastí, které jsou opět seskupeny ve tři armádní oblasti.

Zásobování jest rozděleno na 7 odvětví, a to:

a) Všeobecné, t. j. činnost týkající se zásob „Quartermaster-Corps“, obstarávající stravu, oděv, výstroj, ubytovací prostředky atd.

b) Speciální, t. j. činnost týkající se zásob:

1. zbrojního departmentu,
2. chemické služby válečné,
3. ženijního sboru,
4. vzduchoplavby,
5. spojovací služby a
6. lékařnického departmentu.

Již při prvním pohledu na toto rozčlenění shledáváme, že jest zde zapotřebí jednotného pojítka mezi jednotlivými odvětvími. Tento úkol obstarává zástupce tajemníka války (Assistant Secretary of War). Jest to vlastně obchodní a průmyslové oddělení válečného departmentu, mající za účel jednak mítí dohled nad zajišťováním všech zmíněných zásob pro běžnou potřebu a přihlížeti k součinnosti mezi jednotlivými odvětvími, jednak stanoviti pro jednotlivá odvětví směrnice k vypracování plánu pro mobilisaci průmyslu a všech zásobovacích zdrojů země, sbíráti a vésti v evidenci všechna statistická data k tomu účelu potřebná, udržovati styk s ústředními obchodními a průmyslovými korporacemi a úřady atd.)

„Quartermaster-Corps“ americké armády obstarává službu zásobovací v našem slova smyslu, t. j. stravu, oděv, ubytovací prostředky atd., potom službu stavební, na souši i na vodě, remontní a konečně všechny jiné podobné služby, které nejsou výslovně přiděleny jinému oddělení. Seskupení těchto různých služeb v jeden sbor zdá se nám neobvyklé, ale odpovídá úplně americkému duchu. Tuto organizaci snadněji pochopíme, vzpomeneme-li si na ohromné obchodní domy, warehousy, které jsou v Americe domovem a mají na skladě všechny potřeby člověka: potraviny, látky, oděv, obuv, zařízení bytová, dopravní prostředky (kočáry, auta a j.) atd. Tato tendence uplatňuje se i v organizaci zásobovací služby v armádě.

V oblasti každého sboru jest jedno „Quartermaster-Depot“ pověřeno službou, aby podávalo „Quartermaster-Generalu“ zprávy o stavu všech velkých podniků, o jejich normální a nejvyšší výkonnosti, jakož i možném přechodu z výroby mírové na výrobu válečnou. Tato data jsou v úředovně „Quartermaster-Generála“ zpracována na přehledné celky.

U ostatních zásobovacích odvětví jest tomu podobně.

Opatřování zásob, které jsou společné dvěma nebo více odvětvím, provádí „Quartermaster-Corps“, kdežto zásoby týkající se pouze jednoho odvětví služby opatřuje si samo dotyčné odvětví. Vše jest vybudováno na úsporné součinnosti a obchodních metodách. Snahou válečného departmentu jest učiniti taková opatření, aby americká armáda, kdyby byla nucena jíti do pole, byla vyzbrojena a technicky připravena ve stupni, který jest jinému národu nedosažitelný.

*) Jak z uvedeného patrně, jest pojem výrazu „zásobování“ v americké armádě daleko širší než u nás a vztahuje se na všechnu činnost, která se týká získání a dopravy materiálních potřeb pro vojsko. Proto také Američané pojmenovali oddělení generálního štábu, zvané u nás „etapní“, zásobovacím. Pro zásoby sloužící k výživě a s nimi související činnost bylo užíváno dříve u nás, zvláště ve válkách husitských, slov „spíže“, „spížování“ a „spížírna“, jež byla nahrazena v novodobé češtině slovy „zásoba“, „zásobování“ a „zásobárna“.

K obstarávání služby peněžní (rozpočet, peněžní požitky, atd.) a účetní kontroly byl zřízen finanční department, věcnou kontrolu vykonává „General-Inspektor-Department“.

Intendance v americké armádě není.

Major zásobnictva Josef Hervert.

RŮZNÉ.

Zahraníční tisk o podzimních manévrech naší armády. „La France Militaire“ ze dne 19. září 1922 píše: Za čtyři leta učinila československá armáda vážný pokrok a vykonala veliký kus práce organizační. Již říjnová mobilisace r. 1921 ukázala, že stav hmotný i mravní jest uspokojivý. Podzimní manévry letošní dokazují, že vojsko má také dobrý výcvik. První v Evropě armáda československá povolala záložníky. Ročník 1914 byl zvolán na čtyřnásobní cvičení. Více než 35.000 mužů zesílilo útvar, které od 20. srpna do 4. září provedly řadu manévru plukovních, brigádních a divísních, z nichž nejdůležitější byly u Sedlčan (od 1. do 4. září). Řízeny byly generálem Syrovým, zemských velitelem v Čechách. Početním stavem 15.000 mužů provedeny operace divise a jezdecké brigády, uvedených na válečný stav a zesílených dělostřelectvem a letectvem, za vedení generála Gibise, velitele první divise, proti pěší brigádě, divísnímu dělostřelectvu a malému leteckému oddílu, jež řídil generál Schöbl, velitel páté divise.

Základní tema naněvrů: nepřátelská armáda přebročila jihozápadní hranice Čech a ubírá se k severovýchodu. Československá armáda chrání Prahu. Obě armády se kryjí a manévrují na pravém břehu Vltavy dvěma skupinami na křídlech utvořenými skutečně z vojsk maněvrovacích. Operace byly vedeny pečlivě a se snahou přiblížit se skutečnosti a těžit z poučení válečných. Manévry přibližovací byly provedeny v noci. Starost, věnovaná službě spojovací, dokazuje, že armáda československá obrací se ke studiu nejdůležitějších problémů moderní války. Tyto manévry, dobře vedené i dobře provedené, dokazují značné úsilí při výcviku kádrů i vojsk. V této věci jest správné přiznání francouzské vojenské missi v Praze podíl na těchto výsledcích. Již více než tři leta spolupracuje tato misse, nejprve za vedení generála Pellé, nyní za vedení jeho nástupce, generála Mittelhaussera, o organizaci a řídí výcvik armády československé, vykonávajíc svůj vliv ve všech oborech vojenské činnosti. Přispěla zvláště tím, že zavedla doktrinu, sjednotila metody výcviku, vypracovala řady a vychovala mladé generace důstojnické. Dovedla si vydobýt všeobecně důvěru a zabezpečiti si k dovršení svého obtížného díla podporu vůdčích činitelů československých. Těmito výsledky jen vojenskými nebyla by však vyjádřena plně důležitost maněvrů. V neustálém vzestupu k úplné vnitřní konsolidaci znamenají etapu, kdy národ československý si uvědomuje svou sílu a vkládá rozhodnou důvěru ve svou armádu.

President republiky, Masaryk, dokázal svůj zájem o věci vojenské, účastniv se koňmo maněvrů po dva dny. Také ministři a členové parlamentu byli přítomni. Cizí armády, které se chtěly přesvědčiti o vývoji československé armády, vyslaly své zástupce, aby tak poznaly váhu Československa ve všeobecné politice a zvláště v politice centrální Evropy.

Jsou zajímavá slova, jež při této příležitosti pronesl po skončení maněvrů ministr národní obrany Udržal před presidentem a cizími důstojníky: „Naše armáda jest prodchnuta duchem demokratickým. Tento duch jest zárukou, že ji bude použito jen k účelům obranným nebo v případě, že by skupina států tvořících Malou dohodu byla nucena zasáhnouti proti porušení smluv. Proto všichni, jimž leží na srdci účta k smlouvám, se radují z uskutečněného pokroku.“

Tento pokrok můžeme ve Francii zaznamenati jen s uspokojením, poněvadž zabezpečení míru založeného na účte k smlouvám jest také cíl, za nímž jde naše politika.

Wf.

Výsledky armádních střeleckých závodů.*) Závody družstev v střelbě z lehkých a těžkých kulometů konaly se 12. září na polní střelnici tábora milovického. Střílelo se na 45 automatických figur, krytých ležících a seskupených v 6 skupinách. Skupinky a figury ve skupinách byly nepravidelně rozloženy. Vzdálenost pro lehké kulometry byla 600 kroků, pro těžké kulometry 1100 kroků. Počasí nebylo závodům příznivé a konfigurace terénu ztěžovala úlohu. Dopady střel nebyly pouhým okem dobře viditelné. Kromě těchto ztěžujících okolností

*) Podle referátu št. kpt. Kindla v „Důstojnických listech“, čís. 39.

nutno uvážit i to, že do loňského roku byl v armádě stanoven roční výměr ostrých nábojů pro výcvik pro každý kulomet na 1000 kusů a že teprve ve výcvičném roce 1921—1922, kdy byl výměr zvýšen pro těžký kulomet na 5000 nábojů a pro lehký kulomet na 2500 nábojů, mohlo být započato s řádným výcvikem. (V rakouské armádě bylo pro každý kulomet stanoveno ročně 15.000 nábojů.)

Přece můžeme však označit výsledky těchto prvních závodů družstev ve střelbě z kulometů jako dobré. Závodů ukázaly, že ve výcviku ve střelbě z kulometu věnuje se náležitá péče. V závodě ve střelbě z těžkého kulometu zvítězilo družstvo 42. pěš. pluku a dobylo putovní ceny pana presidenta republiky; ceny dostala dále družstva: 37. pěš. pluku, 12. horského praporu a 18. pěš. pluku. V závodě ve střelbě z lehkého kulometu zvítězilo družstvo MNO; ceny dostala dále družstva 10., 9. a 27. pěš. pluku.

Cvičení vojska na slatě jihoslovanského Sokolstva v Lublani. Do pořadu sletových slavností jihoslovanského Sokolstva zařaden byl též den vojska. Kromě vystoupení menších celků (skupinová prostrná cvičení posádky karlovacké, cvičení s puškou vojenské školy záhřebské atd.) zasluhuje pozornosti společné cvičení mužstva (2400 mužů) v plné výzbroji s puškami. Toto cvičení bylo vzornou ukázkou vojenského tělocviku. Jako host vystoupila tělocvičná škola MNO, vedená št. kap. Vojtiškem, kpt. Erbenem a Mráčkem. Podala bohatý obraz své činnosti od ukázek ranních cvičení, her, vojenského polního tělocviku a na koni bez madel až po složitější cvičení prostrná. Vystoupením vojska na sokolském sletu byla zjevně proklamována spolupráce Sokolstva na tělovýchově jihoslovanského vojska.

Válečné museum v Bělehradě. „Důst. listy“ (čís. 38.) sdělují, že v nejbližší době bude v Bělehradě zřízeno válečné museum, v němž budou uschovány všechny válečné trofeje, jichž srbská armáda dobyla za světové války.

Letadla proti pěšímu vojsku. Spojené státy studují nyní různé typy obrněných letadel vyzbrojených kulomety a někdy dělem malého kalibru. Jeden z modelů má kromě toho 100 kg bomb. Kovové letadlo Larsenovo má být opatřeno třiceti automatickými pistolemi Thompsonovými, obsluhovanými současně jedním člověkem, jenž by mohl v minutě vystřelit (teoreticky aspoň) více než 40.000 ran. Automatická pistole Thompsonova dá za minutu 1500 ran.

Wf.

Škola pro útočnou vozbu v Americe. Velitelem školy jest generál Rockenbach, jenž za války byl přidělen štábu generála Pershinga a řídil útočnou vozbu v ofensivách u Saint-Mihielu a v Argonnách. Sídlo školy jest v Camp-Meade (Spojené státy). Účelem školy jest nejen vycvičit personál, ale i studovati, aby tanky a jejich výzbroj byly zlepšeny. Toto studium jest nepřetržité. Všeobecný výcvik jest rozdělen na období. První měsíc jest voják cvičen ve svých povinnostech, pak přijde do školy pro šoféry a mechaniky a do kursu střeleckého. Prokázal-li všude dosti inteligence, jest připuštěn do školy pro výcvik spojení a průzkumu. Konečně jest vrazen k rotě útočné vozby. Rota lehkých tanků za míru má 5 důstojníků, 105 mužů, 24 lehkých tanků, 10 děl 37 mm a 14 kulometů kromě ostatního materiálu pomocného.

Wf.

Nová bombardovací letadla v Anglii. Ministerstvo objednalo několik motorů o 1000 HP, o 16 válcích, jichž bude použito na nejmodernější bombardovací letadla světa. Motor jest výsledkem několikaleté práce a zkušeností. Vrtule vykoná 2.200 obrátů v minutě. Letadlo vykoná cestu z Londýna do Říma a zpět bez přistání.

Wf.

Početní stav bulharské armády byl stanoven na 20.000 mužů. Jest rozdělen na 8 pluků pěchoty po 3 praporech, na 3 jezdecké pluky po 4 eskadronách, na 8 skupin dělostřeleckých po 3 bateriích o 4 dělech a na 3 prapory ženijní. Kromě tohoto vojska má Bulharsko 13.000 mužů četnictva.

Nový kulomet Aria zkonstruoval Španěl Gregorio Fernandez. Zbraň má 50 hlavních, dá 3500 ran za minutu a ostřeluje současně pásmo dlouhé jeden kilometr. Kulomet jest obsluhován pěti muži a rozdělování nábojů děje se automaticky.

Wf.

Obrněné letadlo. není podle generála Cugnaca utopií. Bylo na konci války Němci již skoro uskutečněno a bude zkonstruováno jistě v dohledné době. Bude mít rychlost 100—150 km za hodinu, ve výši asi 200—300 metrů a unese 2000 až 3000 kg užitečné váhy: bomby, děla, kulometry, náboje. Stíhací letadla budou proti němu bezmocna, poněvadž nemohou tak nízko sestoupiti. Zbývá tedy jen obava před děly a tím prý se letadlo vyhne.

Wf.

Zlepšení hmotného postavení důstojníků v Rumunsku. Povoleno byl úvěr 25 milionů lei, jichž chce ministr války využiti k vybudování společenstev a dílen krejčovských pro důstojníky a jich rodiny.

Wf.

Balistické pokusy byly konány na střelnici Aberdeevské ve Spojených státech s kulometem ráže 12½ mm na vzdálenost 5500 yardů (asi 5000 m). Zásahy byly zaznamenávány zvláštními mikrofony. Nejdelší donosnost kulometu jest asi 8.000 až 9000 yardů.

Nový otravný plyn. „Artilleristische Monatshefte“ (1922, čís. 1) zmiňují se o pokusech s novým otravným plynem v Anglii. Podle „Army and Navy Journal“ ze dne 29. října 1921 jde o Chloracetophenon, který byl přimíšen do traskavého náboje 305 cm granátů. Pokusy ukázaly, že energie výbušného náboje se tím podstatně nezeslabí, zato však účinkuje plyn velmi mocně na žlázy slizové. Nové látky dá se použít i při šrapnelu, leteckých pumách a u podmořských min. Působnost střely trvá i potom, když se roztrhla; plyn zachová po delší dobu svůj smrtelný účinek. Plyn nevyrábí se z tekoucí látky, nýbrž z pevné (žlutavý prach) a tato může být i výbušnou látkou sválena a přímo zavedena do střely.

Pz.

Jutský kanál. Dánská vláda pomýšlí, jak oznamuje „Verkehrstechnische Woche“, r. 1921, sešit 48, — spojití Severní moře s východním námořním kanálem, který by použil Limfjordu. Tím by byla zkrácena cesta do Anglie a vyhnulo by se jíždě kolem bouřlivého Skagenu. V národohospodářském směru má být kanál mezinárodní, pouzouí na něj nejen pro Dánsko, nýbrž i pro všechny tamojší přímorské státy. Technické obtíže nejsou prý značné; Limfjord musí být prohlouben, aby dovolil průjezd i největším obchodním lodím; u Aalborgu a Odde-sundu je nutno zříditi příhodné trajekty. Práce mohou být za pět let ukončeny. K této zprávě připojuje zpravodaj časopisu „Technik und Wermacht“ (1922, str. 41) úsudek, že uskutečnění tohoto projektu bude mít význam spíše politický nežli národohospodářský.

Pz.

Vojenské náklady států. V komisi pro otázky odzbrojovací byly uveřejněny odpovědi vlád, vyzvaných valným shromážděním Svazu národů v roce 1921, aby nezvyšovaly svých vojenských výdajů, a tak bylo umožněno porovnání vojenské náklady z roku 1922 a 1913. Vojenské rozpočty v roce 1922 zvýšily se proti r. 1913 u těchto států: Velká Británie o 192%, Britská Indie o 142%, Austrálie o 174%, Kanada o 76%, Nový Zeeland o 1483%, Japonsko o 719%, Belgie o 821%.*) Rovněž Portugalsko zvýšilo své vojenské náklady o 72%. Vojenské výdaje byly sníženy v rozpočtech těchto zemí: Jižní Afrika o 254%, Rumunsko o 231%, Itálie o 461%, Brazílie o 463% a Francie o 79%. U států, jež se nezúčastnily války, jako Dánsko, Španělsko, Nizozemsko a Švédsko, činilo zvýšení 333%, 383%, 482% a 201%. Švýcarsko a Norsko snížily své vojenské náklady o 39%, resp. o 133%. Rovněž jest poznamenati, že ve vojenských vydáních Francie jest obsaženo 527 milionů za armádu porýnskou, kterážto částka bude vrácena, a více než 193 milionů na četnictvo.

Německé sny o odvetě. V Naumbürku vyšla nedávno knížka: „1934 Deutschlands Auferstehung“ od majora Solfa. Již z obrázku na obálce lze vytušiti, jaký jest asi obsah. Dva muži stojící na břehu zapalují paprskem vycházejícím z malé skříňky loď plující po mořské hladině. Z lodi valí se plameny a kouř. Autor belletristickou formou popisuje vzkrísení Německa r. 1934. Bude to tedy dosti brzy. Jedinou zbraní Němců budou zvláštní aparáty trojího druhu. Největší, asi jako dnes pojízdné světlomety, účinkují asi na dálku 40 kilometrů a jsou určeny proti válečným lodím a dělostřelectvu. Až do zmíněné vzdálenosti způsobí explozi každého nepřátelského muničního skladiště, každého projektilu. Druhý aparát jest namontován v ruční skřínce a působí stejně na 4—5 kilometrů. Stiskneme jen knoflík, otevře se clonka a ze skříňky vycházejí tajemné paprsky, jimiž způsobíme explozi nabitých ručnic a patron. Třetí aparát konečně jest zbraň kapesní asi jako elektrická svítilnička a působí na několik set metrů. Až potom je knížka povídkou, při níž se autor příliš nenamáhal napínat fantasií. Zakladní myšlenka jest účty-hodně stará; ale ani vylicení není příliš skvělé. Hlavní věc, že na konec Němci zbaví se všech cizinců ve své zemi a vyženou nepřátelské vojsko až k hranicím Francie a Belgie. Také proti Polsku a Československu stojí jejich výzvy, aby odrazily případné nájezdy. Jaká to skromnost! Ale Němcům to stačí, aby se kniha tiskla po desítkách. Zajímavější ovšem jest autorův závěr, povzbuzující Němce, aby pomýšleli na prostředky a cesty, jimiž by svému národu pomohli. Určitěji ještě mluví plukovník Bauer, jenž napsal ke knížce předmluvu, v níž prohlašuje, že všechno, co se v Německu vytvoří nebo vymyslí, musí být posuzováno s hlediska, jak tím lze národu pomoci z nouze. Kdo dnes ze ztížených úmyslů odnáší svůj vynález do ciziny, jest právě takový padouch jako ten, kdo Dohodě prozrazuje skladiště zbraní. „Schlagt sie tot, das Weltgericht fragt Euch nach dem Grunden

*) Dlužno poznamenati, že Belgie, která před rokem 1914 požívala ne-
utrality, musila úplně zříditi svou vojenskou sílu.

nicht," cituje básníka tam, kde mluví o pomstě a o „vítězích“ z r. 1918. Malý doklad k tomu, že německá pýcha a německý cynismus se válkou vůbec nezměnil. Wf.

Stav americké pravidelné armády v dubnu t. r. Pěchoty má Amerika 51.923 mužů, dělostřelectva pobřežního 15.895, dělostřelectva polního 15.416, intendantů 11.930, jezdeckých 10.560, letectva 9.866, zdravotnictví 8.346, ženijních 4.914, signalistů 2.506, správců dělostřeleckého materiálu 2.760, služby chemické 540, hospodářské služby 519, vojska detašovaného 5.793, celkem 141.370 mužů.

Lety bez motoru budou také uskutečněny u nás, jak sděluje „Nová epocha“ v č. 2. r. II. Při československém Aeroklubu byl ustaven odbor pro plachtová letadla a v jeho čelo postaveni nejlepší odborníci. Komise, která měla za úkol vyhledati vhodný terén, skládala se z pplka Kolaříka, majora Viplera, št. kpta Rypla, majorů Holey a Huppnera, št. kpta Studeného a inženýra Husníka. Poněvadž okolí pražské se nehodilo, vyhledán byl vršek asi 400 m vysoký, nezalesněný, u Vráže, nedaleko Berouna a bude pro začátek úplně vyhovovat. Zakoupeno bylo šest plachtových letadel vítězných typů, tři letadla se staví v továrnách na letadla firem Aero a Avia a čtyři letadla staví soukromníci z vlastních prostředků. Odbor doufá, že ještě letos účastní se soutěže asi patnáct letadel, bude-li počasí jen poněkud příznivé. Pravidla a řady celkové organizace a táborového letiště budou v brzkou vypracovány a interestům rozeslány. Rovněž vypsány byly již ceny k soutěži a budou publikovány. Veškeré informace udílí Aeroklub, odbor pro plachtová letadla, Praha II., Vodičkova 41. Wf.

Chodský praporečník zemřel. 18. srpna zemřel v Dražinově na Domažlicku chodský praporečník Josef Příbek, ve věku 62 let. Podle tradice uchovává se chodský prapor s psí hlavou, daný Chodům v odměnu za bdělé hlídání hranic, v rodině Příbků. Za povstání Chodů proti Lammingerovi padl praporečník Příbek s chodským praporem v ruce, byv střelen v boji s vojáky, kteří přišli potlačit chodský odboj. Nedávno zemřelý praporečník, dražinovský hostinský Josef Příbek, jest potomkem onoho Příbka, padlého s chodským praporem v ruce. u.

Závod mužstva ve střelbě z pušky konal se dne 14. září na vojenské střelnici v Kobylisích. Vitr a střídavě osvětlení měly nepříznivý vliv na výsledky. Dosažené výsledky byly dobré.

Závod důstojníků a poddůstojníků z povolání ve střelbě z pušky konal se 16. září na vojenské střelnici v Kobylisích. Ačkoli se dopoledne střílelo v dešti a odpoledne při silném měnivém větru, bylo dosaženo krásných výsledků. — I ve volných závodech byl ukázán celkem dobrý sport. Bylo dosaženo lepších výsledků než při závodech České obce střelecké v červnu t. r. Pouze to třeba podotknouti, že civilní občanstvo se málo zajímá o střelecký sport a že návštěva byla při všech závodech malá. Jest to zjev zarážející. Celkem možno však říci, že armádní střelecké závody svou úlohu dokonale splnily.

Z NAŠICH REVUÍ.

Moře. Organ „Námořní společnosti československé. — (Viz V. R. III. str. 378.) Ročník I, seš. 4.—9. — Z této publikace vyjímáme: Inž. Karel Špinka v článku „O dunajské loďní arbitráži“ poukazuje na důležitost komárenského přístavu a lituje, že povolané kruhy tak málo se oň starají a ponechávají cizím společnostem ponehledle zvyšování jejího rozmachu na úkor našeho blahobytu; váhavost a nerozhodnost ve vybudování tamějších vodních a železničních dopravních prostředků nemůže nijak prospěti k pacifikaci komárenských poměrů. Právo moc arbitra stanovena byla mezinárodními smlouvami a dohodou s Německem a Bulharskem. Rozdělení dunajského loďstva a přiděl plavebního materiálu pro

udržování a regulaci Dunaje nebyly však arbitrem provedeny k prospěchu čes. republiky. Přiděl nevyhovuje technickým požadavkům a je značně zdržován: ani kořistní právo na lodí ukořistěné v Komárně za bolševického vpádu nemohlo býti uhájeno. Čs. republice přiděleno arbitrem pouze 70.861 tun nosnosti vlečných lodí, 4450 HP vlečných parníků, 1440 HP osobních parníků a regulační park. (SHS: 396.347 tun člunů, 34.404 HP parníků; Rumunsko: 445.264 tun člunů, 30.836 HP parníků!)

— Inž. V. Jelínek: **Spojení Černého moře mořem Azovským, Donem a Volhou s mořem Kaspickým.** Autor účastnil se těchto prací za svého zajetí v Rusku. Jelikož jediná železniční trať přes široký zemní pruh kavkazský ne-